

е, будто после Люблинской унии в великом княжестве Литавском рост латифундий, основано на недоразумении арские владения (староства, экономии) после этой даты не ибудь значительному сокращению, а если магнаты и захвачу (165), которые иной раз в течение нескольких поколений и одного магнатского рода, то из-за этого они не изменяли ктера, как государственная собственность, раздававшаяся «за хте в пожизненное владение. Если латифундии и увеличиваю- юм, как можно полагать, путем концентрации крупного земле- а средневековой собственности в руки магнатов и т. п. онцентрации в книге не показан. Рост крупного землевладения установить только в степных областях Украины, т. е. за пре- ества Литовского. Возможно, что авторы оказались увлечен- происходившим на Украине.

для избирал не сейм (стр. 116), а шляхта *viritim*. Определение », неоднократно приводимое в рецензируемой работе, не нахо- и в терминологии источников, которые последовательно поль- «великое княжество Литовское», ни в исторической литературе. — униатский архиепископ полоцкий — был базилианцем, а не

667 и 1655 — 1660 гг. подорвали экономику Речи Посполитой усилить и углубили регресс, вызванный фольварочно-барщин- корее самовольным принудительным исполнением постановле-

приняла участие в великой Северной войне не с момента ее ожно понять из текста на стр. 168), а со времени наварского

в середине XVII в. насчитывалось 5—6 тысяч жилых домов

фактуры XVIII в. в Белоруссии заслуживают, быть может, рения, как явление, симптоматичное для экономических изме- случайное упоминание о мануфактуре слущких поясов (стр. 196). второй половины XVIII в. (например, проект уравнения дисси- толиками, стр. 198, характеристика конституции 3 мая 1791 г., отличается от оценки их в «Истории Польши», т. I, Москва,

мет исправить дату начала царствования Станислава Августа—

деле Австрия захватила не только западноукраинские земли и часть Малой Польши.

вопроса о развитии белорусской культуры в XIX в. не охарак- с польской культурой; в книге не названы даже такие имена, втович, Ожешко, тесно связанные своим творчеством с Белору-

ивается пожелание, чтобы работа была снабжена перечнем ы вопроса, как это сделано в упоминавшемся труде «Истории

дует сказать, что книга, несмотря на недостатки, отметить кото- едставляется возможным, тщательно подготовлена, о чем сви- прочим, ее оформление, многочисленные иллюстрации, а также ых карт. Однако сеть торговых дорог на карте на стр. 125 например, согласно этой карте, великое княжество Литовское только одна дорога через Пинск и Брест до Варшавы. Не е дороги из Орши и Могилева на Минск, а оттуда на Брест з Вильно на Волковыск и в Польшу и т. д.

по замечанию, что заслуживает всеобщего признания попытка сделали значительную работу и приложили много старания, месте с тем конкретно и рельефно изложить прошлое своего по богатый материал по новейшей истории — по эпохе капита- лизма требовала бы самостоятельного и компетентного рас-

ЗМЕСТ

К. П. Буслаў, Ленінізм—сцяг барацьбы за пабудову камуністычнага грамадства	5
Е. І. Карнейчык, Эксплуатацыя сялян Беларусі, працаваўшых на найму ў падрадчыкаў у 30—50 гадах XIX ст.	15
З. Е. Абезгауз, Рабочы клас Беларусі ў рэвалюцыі 1905—1907 гг.	27
В. В. Чэпко, Сялянскі рух у Беларусі ў 1905—1907 гг.	41
А. М. Карпачоў, Рэвалюцыйны рух салдат у Беларусі ў перыяд першай рускай рэвалюцыі 1905—1907 гг.	51
І. Е. Марчанка, 3 гісторыі барацьбы за правядзенне дэкрэта „Аб зямлі“ ў Беларусі (кастрычнік 1917 г.—люты 1918 г.)	61
Н. Е. Завалееў, Соцыялістычнае спаборніцтва ў прамысловасці Беларускай ССР у пачатку першай пяцігодкі	73
С. Е. Янчанка, Закон пераважнага росту вытворчасці сродкаў вытворчасці і яго скарыстанне ў практыцы соцыялістычнага будаўніцтва ў СССР	89
Х. Сініцкі, Я. Гольбін, Аб развіцці харчовай прамысловасці ў раёнах Беларускага Палесся	99
Вл. Ляўданскі, Роля перакладаў твораў класікаў марксізма-ленінізма ва ўзбагачэнні беларускай мовы	109
Н. Ф. Пелевіна, З. Н. Левіт, Да пытання аб суадносінах мовы і мыслення	119
Крытыка і бібліяграфія	131

З М Е С Т

	<i>Стар.</i>
І. С. Краўчанка, 3 гісторыі антыфашысцкай барацьбы беларускага народа ў тылу ворага ў гады Вялікай Айчыннай вайны.	5
Н. Е. Завалееў, В. Ф. Раманоўскі, Рабочы клас БССР у барацьбе за развіццё прамысловасці ў першыя гады рэканструкцыі народнай гаспадаркі	15
С. М. Раўнаполец, Да пытання адраджэння сельскай гаспадаркі БССР	31
В. А. Круталевіч, Рэволюцыйныя камітэты Беларусі ў барацьбе за аднаўленне і ўмацаванне савецкай улады ў рэспубліцы ў 1920 г.	43
П. М. Кірушын, Лагічная сістэма Александра Лубкіна	61
Ф. М. Янкоўскі, Некаторыя сінтаксічныя асаблівасці народных гаворак	75
П. П. Ахрыменка, Да пытання аб беларускай літаратуры XVIII стагоддзя	85
І. Гутараў, Ідэйна-эстэтычныя прынцыпы мастацкай тыпізацыі М. А. Шолахава	95
В. М. Кавалгін, І. М. Сечэнаў як ідэйны папярэднік І. П. Паўлава	113
Г. Александраў, Навука ў Індыі	131

КРЫТЫКА І БІБЛІЯГРАФІЯ

Ф. Ляўша, Патрэбная кніга.	155
------------------------------------	-----

Тэхрэдактар *Х. Александровіч*
Карэктары *Е. Харчэнкава, Р. Бакуновіч*

АТ 10033. Здана ў набор 25/VII-1956 г. Падпісана да друку 27/IX-1956 г.
Тыраж 575 экз. Вых. арк. 14,6. Друк. арк. 13,7. Папера 70×108^{1/16}.
Зак. 749.

Друкарня Выдавецтва Акадэміі навук БССР.
Мінск, праспект імя Сталіна, 110.

З М Е С Т

Стар.

В. Н. Перцаў, Гістарычная думка ў Беларусі ў XVI—XVIII стагоддзях	5
К. І. Шабуня, Аб землеўладанні ў Беларусі ў пачатку XX ст.	17
В. Г. Гнеўка, Да гісторыі развіцця народнай гаспадаркі і культуры Мінска ў гады першай пяцігодкі	33
В. А. Мілаванаў, Барацьба працоўных Мінска супраць нямецкіх акупантаў у 1918 г.	43
Л. А. Малчанав, Беларускае сялянскае жыллё феадальнай эпохі	55
Э. Хромава, Аб соцыяльнай дыферэнцыяцыі сялянства Беларусі ў пачатку XX ст.	65
А. І. Залескі, Некаторыя асаблівасці сямейных адносін беларускіх сялян ва ўмовах партызанскага краю	75
Н. В. Варабей, Некаторыя пытанні гісторыі эканамічнай думкі ў Беларусі ў перыяд разлажэння і крызісу феадальна-прыгонніцкай сістэмы ў Расіі	83
Г. В. Анічэнка, Аб перспектывах развіцця ільно- і каноплеапрацоўчай прамысловасці ў Беларускай ССР	95
І. К. Караленка, Захаванне прапарцыянальнасці паміж мяса-малочнай прамысловасцю і жывёлагадоўляй як неабходная ўмова іх развіцця	107
В. І. Горбач, Аб процілегласцях і супярэчнасцях	119
В. М. Кавалгін, Некаторыя пытанні суадносін агульных і спецыфічных (прыватных) законаў	131
А. С. Карлюк, Англынавуковая накіраванасць семантычнай філасофіі	143
Л. І. Бурак, Граматычная прырода складанаазлучаных сказаў з прычынавыніковымі і ўмоўна-выніковымі адносінамі	155
З. У. Доктараў, Агрэсіўная сутнасць ранніх амерыканскіх расавых тэорый	167
Хроніка	185
Пералік артыкулаў, змешчаных у журнале „Весці АН БССР“, серыя грамадскіх навук за 1956 год	186

Тэхрэдактар *Х. Александровіч*

Карэктары *Э. Левіна, Д. Ясанава*

АТ 02170. Здана ў набор 17/I-1957 г. Падпісана да друку 5/III-1957 г.
Тыраж 600 экз. Вых. арк. 17,1. Друк. арк. 16,1. Папера 70 × 108¹/₁₆.
Зак. 55.

Друкарня Выдавецтва Акадэміі навук БССР.
Мінск, праспект імя Сталіна, 110.

ЗМЕСТ

Стар.

Ф. П. Вінакураў, Асноўныя вышкі навуковай дзейнасці Акадэміі наук БССР за 1956 г.	5
В. Н. Перцаў, Гістарычная думка ў Беларусі ў XIX—пачатку XXст.	15
Н. Е. Завалееў, Рабочы клас БССР у аднаўленчы перыяд (1921— 1925 гг.)	29
М. Я. Грынблат, Сялянскія промыслы і рамёствы ў Беларусі ў XIX—пачатку XX ст.	47
В. І. Горбач, Аб змесце паняцця „адзінства працігласцей“ . . .	63
Е. Я. Собалеў, Прамысловасць Магілёўскай вобласці і магчымасці яе далейшага развіцця за кошт унутраных рэсурсаў . . .	71
К. Г. Хромчанка, Раман Піліпа Пестрака „Сустрэнемся на бары- кадах“	83
М. Ярош, Да пытання аб характары драматычнага канфлікту ка- меды Я. Купалы „Паўлінка“	95
А. М. Бордович, К вопросу о путях возникновения и морфологи- ческой природе модальных слов в русском языке	103

КРЫТЫКА І БІБЛІЯГРАФІЯ

Дакументы аб дзейнасці Рэволюцыйных камітэтаў Беларусі . .	117
--	-----

З М Е С Т

Стар.

К. П. Буслаў, Веліч і перамога Ідэй ленінізма	5
С. П. Маргунскі, Перамога Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі ў Беларусі	13
Н. Е. Завалееў, Р. Р. Кручок, Рэвалюцыйны рух рабочага класа Беларусі напярэдадні Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі	31
Н. Каменская, Гаспадарчае і культурнае будаўніцтва ў Беларусі ў перыяд другой мірнай перадышкі	49
В. Сарокіна, Удзел жанчын-сялянак у рабоце Совецкай Беларусі ў аднаўленчы перыяд (1921—1925 гг.)	65
В. Перцаў, Аб развіцці грамадскіх навук у БССР за сорок год (1917—1957)	81
Т. А. Мярэцкая, Развіццё дрэваапрацоўчай прамысловасці БССР за 40 год Савецкай улады	89
Г. Гурвіч, Развіццё тарфяной прамысловасці БССР за гады Савецкай улады	99
Я. С. Мазурава, Падрыхтоўка працоўных рэзерваў і іх роля ў развіцці соцыялістычнай прамысловасці	113
М. Ярош, Беларуская савецкая літаратура за 40 год	123
В. Купрэвіч, На эскадрапым мінаносцы „Самсон“ у 1917 годзе.	135

КРЫТЫКА І БІБЛІАГРАФІЯ

Е. І. Карнейчык, Аб зборніку гістарычных работ Польшка-Савецкага інстытута	143
М. Іпа, Новая кніга аб рэзервах росту прадукцыйнасці працы ў прамысловасці БССР	147

ЗМЕСТ

Стар.

К. П. Буслаў. Развіццё марксісцкай філасофскай навукі ў БССР за 40 год	5
Г. Александраў. Вялікі Кастрычнік—новы этап у развіцці марксісцка-ленінскай філасофіі	11
З. І. Забела. В. І. Ленін аб прычынах у „Філасофскіх сшытках“	29
Е. П. Лук'янаў, Л. П. Лілінскі. Сялянскі рух у Беларусі ў перыяд падрыхтоўкі і правядзення Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі	35
П. І. Чарнушэвіч. Аграрныя адносіны ў Беларусі ў 60—70-х гадах XIX стагоддзя	51
Н. Галаванаў. Аб фарміраванні поглядаў А. С. Пушкіна на народ як на рашаючую сілу ў гісторыі	61
В. М. Пузікаў. Новыя матэрыялы аб дзейнасці Сімеона Полацкага	71
А. П. Груццо. Гісторыя будучага складанага першага ў беларускай мове	79
В. В. Анічэнка. „Граматыка“ Л. Зізанія	93
Я. А. Гольбін, К. І. Невельская, Б. В. Пашкевіч. Да пытання аб рацыянальным рэжыме работы прамысловых прадпрыемстваў	107
І. Д. Чашынскі. Роля грамадскіх фондаў у развіцці калгаснай вытворчасці	121

КРЫТЫКА І БІБЛІЯГРАФІЯ

А. А. Галаўко, В. А. Круталевіч, В. К. Пракудовіч. Пытанні дзяржавы і права ў „Учэных запісках“ Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта	131
Пералік артыкулаў, змешчаных у часопісе „Весці АН БССР“, серыя грамадскіх навук за 1957 г.	135

ЗМЕСТ

Стар.

Н. Кудзінаў, Савецкая прадстаўнічая сістэма і дзяржаўна-правовое становішча савецкага дэпутата	5
Е. Васілеўская, Пачатковы перыяд у развіцці сацыялістычнага спаборніцтва ў прамысловасці БССР	15
Л. Савіцкая, Ахова здароўя і сацыяльнае страхаванне рабочых БССР у гады трэцяй пяцігодкі	27
М. Мельнікаў, Крычаўскае народнае паўстанне 1740—1744 гг.	40
Л. І. Бурак, Класіфікацыя і асноўныя асаблівасці складаназлучаных сказаў са злучальнай сувяззю	47
А. П. Груцэ, Будучы складаны ІІ у беларускай мове	62
В. М. Кавалгін, Аб некаторых пытаннях гнасеалогіі ў працах Г. В. Пляханава	74
А. Ф. Яцкевіч, Да пытання аб выкарыстанні законаў грамадства ў барацьбе за дыктатуру пралетарыята	86
С. Лысенка, Народна-вызваленчая вайна 1648—1654 гг. у мастацкай дакастрычнішчай літаратуры	96
В. Бандарчык, З архіўных матэрыялаў аб беларускім этнографе Е. Р. Раманаве	111

КАРОТКІЯ ПАВЕДАМЛЕННІ

М. Г. Булахаў, 3 гісторыі беларускай лексікі	12
В. Р. Тарасенка, Сямінар па пытаннях славяна-румына-малдаўскай археалогіі і этнаграфіі	127
Ф. У. Сцепанюк, Бібліятэка Акадэміі навук БССР імя В. Г. Бялінскага	129

КРЫТЫКА І БІБЛІЯГРАФІЯ

Г. Грэчкін, А. Манееў, А. Галоўка, М. Злотнік, Кніга аб першых сацыялістычных пераўтварэннях у Беларусі	135
---	-----

ЗМЕСТ

	<i>Стар.</i>
В. І. Пратасевіч. Пытанні гісторыі дамарксісцкай філасофіі ў працах У. І. Леніна	5
Е. Васілеўская. Гаспадарча-разліковыя брыгады — вышэйшая форма соцыялістычнага саборніцтва ў прамысловасці БССР у гады першай пяцігодкі	23
А. Т. Сцяпаненка. Вытворчыя нарады як сродак развіцця творчай актыўнасці рабочага класа Беларусі ў 1926—1929 гг.	34
А. П. Купрэва. Прафсаюзы Беларусі ў барацьбе за павышэнне культурнага ўзроўню рабочых і служачых у гады першай пяцігодкі (1928—1932)	45
Л. Д. Побаль. Фібулы з раскопак у Чапліне	58
І. Кабельскі, Х. Сініцкі. Некаторыя пытанні спецыялізацыі вытворчасці па прынцыпу агульнасці і тэхналагічных працэсаў у металаапрацоўчай прамысловасці	72
Д. Міхлюкоў. Аб павелічэнні вытворчасці і зніжэнні сабекошту свініны ў саўгасах Беларусі	84
В. А. Мацюшова. Пытанні эфектыўнага выкарыстання сродкаў капітальных укладанняў у ільнаводчых калгасах	94
П. Ф. Крапівін. Аб кракаўскай копіі «Ліста да Філіпа Абуховіча» — помніка беларускай пісьменнасці XVII стагоддзя	104
А. У. Арашонкава. Дзеяслоўны канчатак -мо ў 1-ай асобе множнага ліку як дыялектная рыса беларускай мовы ў пісьменнасці XVI стагоддзя	114
А. Р. Мурашка. Кароткія формы прыметнікаў у беларускіх гаворках	122

ЗМЕСТ

В. П. Алыцкі. Перамога калгаснага ладу ў заходніх абласцях БССР	5
Е. Захватаева. Удзел жанчын Савецкай Беларусі ў грамадска-палітычным жыцці краіны ў гады другой пяцігодкі (1933—1937)	17
І. Е. Марчанка. Рабочы клас БССР у барацьбе за аднаўленне і развіццё прамысловасці пасля Вялікай Айчыннай вайны (1946—1950 гг.)	31
Я. Мазурава. Забеспячэнне навучальных устаноў працоўных рэзерваў БССР інжынерна-педагагічнымі кадрамі (1944—1950 гг.)	41
В. В. Чапко, В. В. Шаціла. Сялянскі рух у Беларусі ў першай чвэрці XIX стагоддзя	53
В. М. Горцаў. Аб эканамічным становішчы беларускага сялянства ў складзе Рэчы Паспалітай	64
У. І. Горбач. Некаторыя пытанні закона пераходу колькасных змяненняў у якасныя ў „Філасофскіх сшытках“ У. І. Леніна	79
Э. К. Дарашэвіч. Г. В. Пляханаў аб грамадска-палітычных поглядах Гольбаха і Гельвецыя	89
Г. І. Барышаў. Барацьба з антырэалістычнымі тэндэнцыямі ў тэатральна-дэкарацыйным мастацтве Беларусі (1930—1934 гг.)	102
В. Бандарчык. Збіральніцкая дзейнасць беларускага этнографа Е. Р. Раманава і яе методыка	112
Н. В. Галаўко. Сатырычны часопіс „Искра“ і цензура	124
Н. А. Кудзінаў. Аб паняцці савецкага выбарчага права і савецкай выбарчай сістэмы	135
М. В. Макарэвіч. Развіццё агульнаадукацыйнай школы ў БССР за пасляваенныя гады	140
Ю. Ф. Мацкевіч. Формы 3-й асобы адзіночнага ліку цяперашняга і будучага простага часу ў Беларускай мове	150
М. В. Бірыла. Да пытання аб фарміраванні і важнейшых нормах беларускага літаратурнага вымаўлення	165
І. Ц. Зяневіч. Творны склон з прыназоўнікамі за ў сучаснай беларускай мове	177

	№	Стар.
В. В. Пля-	1	74
буховіча»	2	104
ЦВК і ін-	4	17
танаўленні	4	137
авое ста-	1	5
ай выбар-	3	135
культур-	2	45
-1932)	1	96
кай дака-	3	41
рэзерваў	3	140
на пасля-	3	31
развіццё	3	150
і буду-	4	157
капіталь-	2	94
свініны	1	40
ах	2	84
працах	2	122
народ-	2	5
	4	65
	4	75
	2	58
БССР	1	27
кага	1	129
актыў-	2	34
археа-	1	127
хтоўкі	4	28
чвэрці	3	53
у ба-	1	86

ЗМЕСТ

	Стар.
В. Гняўко, Н. Каменская. Сорак год Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі	5
В. А. Круталевіч. Дапамога пасланцоў Петраградскага ВРК, ЦВК і іншых цэнтральных дзяржаўных органаў працоўным Беларусі ва ўстанаўленні Савецкай улады і будаўніцтве новага дзяржаўнага апарату.	17
А. Г. Хахлоў. З гісторыі Чырвонай гвардыі ў Беларусі ў перыяд падрыхтоўкі і правядзення сацыялістычнай рэвалюцыі (люты—кастрычнік 1917 г.)	28
М. І. Злотнік. ЦКК—РСІ Беларусі ў барацьбе за ўмацаванне дзяржаўнага апарату рэспублікі ў першыя гады сацыялістычнай індустрыялізацыі краіны.	42
А. Я. Пейсаховіч. Брацкая дапамога савецкіх народаў у аднаўленні народнай гаспадаркі Беларускай ССР у гады Вялікай Айчыннай вайны	65
Ф. Н. Пешкін. Барацьба народаў за трывалы дэмакратычны мір	75
Б. І. Дзякаў. Развіццё папяровай прамысловасці ў Беларусі	93
Т. А. Базылеў, І. Т. Рагоўскі. Павышэнне матэрыяльнага дабрабыту і культурнага ўзроўню жыцця калгаснага сялянства Беларускай ССР у пасляваенныя гады	102
В. М. Горцаў. Уз'яднанне Беларусі з Расіяй у перыяд падзелаў Рэчы Паспалітай (другая палавіна XVIII стагоддзя)	111
Р. Р. Кручок. Сялянскі рух у Беларусі на чале з Іванам Нячаем	137
М. М. Грынчык. Народна-песенныя матывы ў творчасці М. Багдановіча	149
Ю. Ф. Мацкевіч. Формы інфінітыва ў беларускай мове	157

Крытыка і бібліяграфія

В. Аляксееў. Каштоўная кніга	172
Пералік артыкулаў, змешчаных у часопісе за 1958 г.	175